

БӨЛІМ: БИОЛОГИЯ

Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.02.2020СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/69244/

<p>Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі: XXII Күні: 14.02.20 Сынып: 9 «А»</p>	<p>Мұғалімнің аты-жөні: Абилкасімова К.А Уркенбаева Г.Е Мақашева А. Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:</p>
Сабақ тақырыбы	Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.4.7 жынысты анықтау теориясын сипаттау; 9.2.1.1 владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения по широкому кругу тем. 7.R2 Understand specific information and detail in statements on a range of familiar general and curricular topics.
Сабақ мақсаттары	Жынысты анықтаудың генетикалық механизмімен танысу; Уметь владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения по широкому кругу тем; To understand the terms on the new theme.
Бағалау критерийлері	Жынысты анықтау механизмін біледі және организм жынысын анықтай алады; Понимает значение терминов и правильно записывает термины; To understand the terms on the new theme.
Тілдік мақсаттар	Жынысты анықтаудың генетикалық механизмімен таныса отырып академиялық тілде оқылым және айтылым дағдыларын қалыптастыру Строить речь логично и последовательно, демонстрируя нормы устной и письменной речи Пәндік лексика және терминология Аутосома, жыныс хромосомасы, гомогаметалық, гетерогаметалық, моногаметалық Диалог құруға/жазылымға қажетті сөздер топтамасы: Организм жынысын анықтаудың 2 әдісі бар. Олар генотиптік әдіс және фенотиптік әдіс.
Құндылықтарды дамыту	Патриотизм. Әл-ауқат (денсаулық, мәдениет, бақыт) Коллаборативті мәдениет (құрметтеу, ашықтық, жауапкершілік) Адалдық. Ашықтық. Өмір бойы үйрену. Өзіндік сана-сезім Өмір бойы білімге құштарлық. Өзіндік жұмыс істеу және жауапкершілік
Пәнаралық байланыстар	Генетика, орыс тілі, ағылшын тілі, қазақ тілі мен әдебиеті
Бастапқы білім	
Сабақ барысы	
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	<p>Сабақта жоспарланған іс-әрекет</p> <p>Ұйымдастыру Биология пәнінің мұғалімі: Сәлемдесу, түгелдеу; Зейіндерін сабаққа шоғырландыру; Сабақтың өтілу формасымен таныстыру. 1. Актуализация знаний. <i>Учитель русского языка:</i> Ребята! Мы проведем терминологический диктант, который позволит проверить, как вы усвоили написание некоторых терминов прошлого урока, а также лексическое значение этих слов. (Учитель читает логическое определение слова, а учащимся записать надо само понятие) Терминологический диктант Аллельные гены - гены, расположенные в одних и тех же точках гомологичных хромосом. Генотип — совокупность генов в генетическом наборе у данного вида. Гетерозиготность — состояние гибридного генетического набора, при котором гомологичные хромосомы содержат различные аллели. Гомологичные хромосомы — хромосомы, сходные по строению и несущие одинаковый набор аллельных генов. Доминантность — преимущественное появление в фенотипе одного из двух парных генетических признаков в противоположность рецессивному признаку. Рецессивность — отсутствие проявляемости доминантного аллеля в паре с доминантным аллелем. Фенотип - совокупность свойств и признаков организма, которые являются результатами взаимодействия генотипа особи и окружающей среды. Критерии оценивания: Понимает значение терминов Дескрипторы: — понимает значение терминов; — правильно записывает термины</p>
Сабақтың Басы	<p>Ресурстар</p> <p>1-слайд</p> <p>2,3-слайд</p>

<p>Сабақтың Ортасы</p>	<p>2. Изучение нового материала. <i>Учитель русского языка:</i> Эпиграфом к уроку звучат слова А.П. Чехова : «В человеке всё должно быть прекрасно: и лицо, и душа, и одежда, и мысли...» Как вы понимаете это выражение. (Высказывания учащихся) — А знаете ли вы, ребята, что Антон Павлович по профессии был врачом. Медики считали его талантливым врачом и диагностом. Коллеги – литераторы восхищались иным его талантом – писателя и драматурга. А родные и друзья называли его не иначе, как «человеком будущего»... Красота – это фенотипический (внешний) признак человека, он зависит от набора хромосом, т.е. генотипа. Об этом и поговорим.</p> <p>3. Мұғалім түсіндірмесі <i>Биология пәнінің мұғалімі:</i> Өздерің білетіндей, кез келген белгі ата-анасынан тұқым қуалау арқылы беріледі. Чеховтың да сұлулық туралы айтқан тұжырымында сұлулықтың фенотиптік белгі екені және ал оның қалыптасуы хромосомалар жиынтығына, яғни генотипіне байланысты екендігін нақты айтып көрсете алған. Жынысты анықтаудың 2 әдісі бар: генотиптік әдіс және фенотиптік әдіс. Генотиптік әдіс – ұрпақ жынысты ұрықтану кезінде жұмыртқа жасушасының ұрықтануынан және зиготаның қалыптасуынан гаметалардың генетикалық материалы арқылы анықталады. Дамудың келесі сатыларында дара жынысы өзгермейді. Фенотиптік әдіс – жыныс зиготаның хромосомалық жиынтығымен емес, ағзаның қоршаған орта жағдайымен анықталады. Кейбір жорғалаушылардың жынысы, мысалы, қолтырауынның жынысы жұмыртқа дамиды температураға байланысты. Өздерің білетіндей, адам организмінде 46 хромосома болады. Олар хромосомалардың диплоидті жиынтығын немесе 2n-ді құрайды. Ал жыныс жасушаларындағы 23 хромосома 1n немесе гаплоидті жиынтықты құрайды. 46 хромосоманың яғни 23 жұп хромосомалардың 22 жұбы немесе 44-і аталық организмде де, аналық организмде де бірдей болғандықтан <i>аутосомалар</i>, соңғы жұбы 23 жұбы немесе 45,46-хромосомалар организмнің жынысын анықтайтындықтан <i>жыныс хромосомалары</i> деп аталады. Осыған байланысты бейнероликпен танысайық. (Жыныс генетикасы тақырыбында бейнеролик көрсетеді)</p> <p>4. Қалыптастырушы бағалау тапсырмалары</p> <p>1. Есеп шығару (жеке жұмыс) <i>Биология пәнінің мұғалімі:</i> Жынысты анықтауға есептер шығарайық. 1-есеп. Ата-аналардың генотипін жазып, ұрпақтарының жынысын анықта.</p> <p>P ♀ 44+XX x 44+XY ♂</p> <p>G 22+X 22+X 22+Y</p> <p>F₁ 44+XX 44+XY</p> <p>Бағалау критерийі: жынысты анықтаудың механизмін біледі Дескриптор: — генетикалық символдарды пайдаланып, есеп шығара алады; — Ұрпақтың жынысын анықтай алады.</p> <p>2. True/False task <i>Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі:</i> 1. The human organism contains 46 chromosomes. T 2. From 46 chromosomes of 44 are autosomes. T 3. The complete set of chromosomes is a haploid set. F 4. The parent female body is heterogametic. F 5. The parent male body has the XY chromosome. T 6. Autosomal heredity follows Mendel's law. T 7. The parent male organism produces 1 type of gamete. F 8. The parent male organism has a shield or spear on Mars. T</p> <p>Learners: — read the sentences; — choose true or false.</p> <p>Серпiту сәтi «Жалғасын тап» <i>Биология пәні мұғалімі:</i> Тұқымқуалаушылыққа байланысты 5 мақал-мәтелді аяқтаймыз. 1. Тектiден тектi туар ... (сараланып) 2. Терiндi өзгерте алсаң да ... (терiндi өзгерте алмайсың) 3. Жетi атасын бiлген ер ... (жетi жұрттың қамын жер) 4. Алып анадан туады, ... (арғымақ биеден туады) 5. Аяғын көрiп — асын iш, ... (анасын көрiп қызын ал.)</p>	<p>4-слайд</p> <p>5,6 — слайд</p> <p>https://bilimland.kz</p> <p>7,8,9-слайд</p> <p>10,11,12-слайд</p> <p>13,14-слайд</p>
<p>Сабақтың Соңы</p>	<p>Кері байланыс «Не? Қандай? Қалай?» Бүгінгі сабақта ... · Сіз үшін не құнды болды? · Қандай қиындық туындады? · Тығырықтан қалай шығасыз? Үйге: «Тектіден текті туар сараланып..» тақырыбына эссе жазу</p>	<p>15-слайд</p> <p>16-слайд</p>
<p>Саралау - оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?</p>	<p>Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?</p>	<p>Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы</p>

Оқушылардың қабылдау қабілеттеріне қарай аудио және визуалды жасалады.Қабілеті жоғары оқушыларға өз білімімен бөлісуге мүмкіндік жасалады	Әр тапсырманың (ҚБТ) бағалау критерийлері мен дескрипторлары бойынша өзін-өзі және өзара бағалайды. «Терминологический диктант» тапсырмасында жұптық бағалау; Қалыптастырушы бағалау тапсырмалары «Есеп шығаруда» өзін-өзі бағалау, «Т/Ғ» тапсырмасында өзін-өзі бағалау жүргізіледі.	Денсаулық сақтау технологиялары. Белсенді іс-әрекет түрлері. Осы сабақта қолданылатын қауіпсіздік техникасы ережелерінің тармақтары
---	---	---

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.